ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
Πατησίων 44, 106 82 Αθήνα
Τηλ. 210 8217724, Φαξ: 210 8230800
email: eam@.culture.gr
www.namuseum.gr

Πληροφορίες για τους εκπαιδευτικούς

Τίτλος προγράμματος: Παίζουμε αγαλματάκια;

Ηλικία παιδιών: Β΄ Δημοτικού

Χώρος διεξαγωγής: Αίθουσα 58-59 (Αίθουσες ειδωλίων)

Διάρκεια προγράμματος: 90 λεπτά (10 π.μ.–11.30 π.μ.)

Αριθμός παιδιών ανά πρόγραμμα: 20-25

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Να εξοικειωθούν τα παιδιά με την αρχαία ελληνική πλαστική.
- Να ερευνήσουν τα είδη και τη διακόσμηση των ειδωλίων.
- Να γνωρίσουν στοιχεία για την καθημερινή ζωή και τις συνήθειες των αρχαίων Ελλήνων, με έμφαση στην ενδυμασία.
- Να αναπτύξουν τις δημιουργικές τους ικανότητες, εμπνεόμενα από τα εκθέματα του μουσείου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Α. Εισαγωγική ενότητα
Γνωριμία με τα παιδιά. Με τη βοήθεια μιας κούκλας κουκλοθέατρου, αντιγράφων και κατάλληλου εποπτικού υλικού τα παιδιά εξοικειώνονται με το ειδικό λεξιλόγιο (ειδώλιο, κοροπλάστης, μήτρα, χειροποίητο) και τις τεχνικές κατασκευής των ειδωλίων.

Β. Έρευνα στον εκθεσιακό χώρο
Τα παιδιά εντοπίζουν διαφορετικά είδη ειδωλίων στον εκθεσιακό χώρο του μουσείου και τα χρώματα που σώζουν. Κατά την παρουσίαση της έρευνάς τους συζητάμε για την πιθανή χρήση των ειδωλίων, αλλά και για το τι μας αποκαλύπτουν για τη ζωή των αρχαίων Ελλήνων.

Γ. Αναπαράσταση ειδωλίων
Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες, διαλέγουν ρόλους (κοροπλάστης ή ειδώλιο) και με τη βοήθεια υφασμάτων και καταλλήλου εξοπλισμού, επιλέγουν να παραστήσουν ένα ειδώλιο του εκθεσιακού χώρου. Στη συνέχεια, παρουσιάζει η κάθε ομάδα στην υπόλοιπη τάξη το ειδώλιο σε αναπαράσταση και οι συμμαθητές μαντεύουν / εντοπίζουν ποιο αρχαίο ειδώλιο είναι.

Δ. Εικαστική δραστηριότητα
Τα παιδιά κατασκευάζουν με πηλό χειροποίητα ειδώλια, εμπνεόμενα από τα εκθέματα του μουσείου.

Ε. Αξιολόγηση
Τα παιδιά μοιράζονται τις εντυπώσεις τους με την κούκλα που τους καλωσόρισε.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος θα αξιοποιηθούν εκπαιδευτικές μέθοδοι που βασίζονται στη μαθησιακή θεωρία του εποικοδομισμού. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Διαλογική διερεύνηση του θέματος
- Διαμεσολαβητικός και συντονιστικός ρόλος του μουσειοπαιδαγωγού
- Αυτόνομη εξερεύνηση του μουσείου με παράλληλη ενίσχυση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών
- Καθοδηγούμενη ανακάλυψη με χρήση εποπτικού υλικού
- Αξιοποίηση βιωμάτων και ενίσχυση των ενδιαφερόντων και των εσωτερικών κινήτρων του μαθητή
- Δραστηριότητες που προωθούν την ενεργοποίηση των αισθήσεων και ανταποκρίνονται σε διαφορετικούς τρόπους μάθησης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΙΝ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μπορείτε να προετοιμάσετε τα παιδιά για την επίσκεψή τους με δραστηριότητες που στοχεύουν τόσο στην εξοικείωσή τους με το μουσείο και τις λειτουργίες του όσο και με το θέμα του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Σας προτείνουμε ενδεικτικά μερικές δραστηριότητες που μπορείτε να κάνετε:

Εξοικείωση με το μουσείο

- Συζητήστε με τα παιδιά για την έννοια του μουσείου π.χ. Τι νομίζετε ότι είναι ένα Μουσείο; Για ποιο λόγο υπάρχει; Ποια μουσεία έχετε επισκεφτεί; Πόσα διαφορετικά μουσεία υπάρχουν;
- Συζητήστε για το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο π.χ. Γιατί ονομάστηκε έτσι; Τι φαντάζεστε ότι περιέχει το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο; Πού και πώς βρέθηκαν τα αντικείμενα αυτά στο μουσείο; Ποιος μπορεί να τα έδωσε; Ποιος μπορεί να τα βρήκε;
- Συλλέξτε φωτογραφικό υλικό με εκθέματα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Στην ιστοσελίδα του μουσείου (www.namuseum.gr) αλλά και του Υπουργείου Πολιτισμού (www.culture.gr) θα βρείτε παρουσίαση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου και αντιπροσωπευτικές φωτογραφίες από όλες τις συλλογές. Ταξινομήστε τις φωτογραφίες ανάλογα με το υλικό των εκθεμάτων ή το το θέμα τους.
- Εντοπίστε στο χάρτη του μουσείου τις αίθουσες 58-59 της συλλογής αγγείων, την τουαλέτα, το πωλητήριο. Συζητήστε πώς θα κινηθείτε με ασφάλεια.
- Συζητήστε για το τι μπορείτε και τι δε μπορείτε να κάνετε στο μουσείο κατά τη διάρκεια της επίσκεψής σας.
- Δημιουργήστε μια μουσειακή γωνιά όπου μπορείτε να συγκεντρώσετε υλικό σχετικό με το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (φωτογραφίες, δημοσιεύματα από εφημερίδες, αποκόμματα εισιτηρίων, ζωγραφιές παιδιών, αντίγραφα αγγείων κ.ά). Μπορείτε να συνεχίσετε να εμπλουτίζετε τη μουσειακή γωνία και μετά την επίσκεψη.

Εξοικείωση με το θέμα του εκπαιδευτικού προγράμματος

- Συγκεντρώστε με τα παιδιά φωτογραφίες με γλυπτά, αγγεία και ειδώλια των αρχαίων Ελλήνων. Παρατηρήστε τι παριστάνουν και συζητήστε τι στοιχεία ανακαλύπτετε για την καθημερινή ζωή των αρχαίων Ελλήνων.
- Παροτρύνετε τα παιδιά να αποτυπώσουν στο χαρτί πώς φαντάζονται τη ζωή των αρχαίων ανθρώπων.
- Συγκρίνετε τις φορεσιές των αρχαίων Ελλήνων με τις σημερινές φορεσιές.

- Ζητήστε από τα παιδιά να φέρουν από το σπίτι μικρά ομοιώματα ανθρώπων, ζώων, επίπλων κλπ. (π.χ. διακοσμητικά αγαλματάκια, παιχνίδια). Παρατηρήστε το υλικό τους και τον τρόπο που είναι φτιαγμένα. Συζητήστε για τη χρήση τους μέσα στο σπίτι. Ταξινομήστε τα σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με το υλικό, τη χρήση, το τι παριστάνουν. Εξασκηθείτε στην περιγραφή των αγαλματίων. Π.χ. ένα παιδί μπορεί να περιγράφει και τα άλλα να προσπαθούν να μαντέψουν ποιο αγαλματάκι είναι. Μπορείτε να παίξετε το ίδιο παιχνίδι με παντομίμα.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Ετοιμάστε μαζί με τα παιδιά **καρτελάκια** με το μικρό τους όνομα, για να τα φορούν κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος.
- Προτείνετε στα παιδιά να φορούν **άνετα** ρούχα και παπούτσια. Στο μουσείο θα καθόμαστε σε μαξιλαράκια στο δάπεδο.
- Ενημερώστε το τμήμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου για **ιδιαίτερες ανάγκες** που μπορεί να υπάρχουν στην ομάδα σας (π.χ. κινητικά προβλήματα ή άλλες αναπηρίες, μαθησιακές δυσκολίες, όχι καλή κατανόηση της ελληνικής γλώσσας, αλλεργίες κ.ά)
- Εξασφαλίστε την **άφιξή** σας 15 λεπτά πριν την έναρξη του προγράμματος. Τα παιδιά θα χρειαστούν 5-10 λεπτά για να αφήσουν τις τσάντες και τα μπουφάν τους στην ιματιοθήκη του μουσείου και περίπου 5 λεπτά για να μεταβούν στο χώρο διεξαγωγής του προγράμματος.
- Η παρουσία σας και η ενεργός συμμετοχή σας στο πρόγραμμα ως μέλος της ομάδας είναι απαραίτητη τόσο για την εποπτεία της ομάδας όσο και για να αξιοποιήσετε την εμπειρία των παιδιών μετά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην τάξη. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μας να συμπληρώσετε το **φύλλο αξιολόγησης** που θα σας δοθεί, γιατί έτσι συμβάλλετε στη βελτίωση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών.
- Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα διαρκεί **90 λεπτά** και δε γίνεται διακοπή για διάλειμμα. Μπορείτε να εξασφαλίσετε την άφιξή σας μισή ώρα νωρίτερα ώστε τα παιδιά να πάρουν το δεκατιανό τους πριν το πρόγραμμα.
- Θα χρειαστείτε τουλάχιστον ένα τέταρτο μετά τη **λήξη** του προγράμματος στις 11.30 μ.μ. για τη μετάβασή σας στο πούλμαν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Συζητήστε με τα παιδιά την εμπειρία τους από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα: τι τους άρεσε, τι δεν τους άρεσε, αν επιβεβαιώθηκαν οι προσδοκίες τους. Μπορείτε να ζωγραφίσετε ομαδικά σε χαρτί του μέτρου τις εντυπώσεις σας (πρόσωπα, αντικείμενα, δραστηριότητες). Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να μας αποστείλετε την αξιολόγηση και τα σχόλια των μαθητών.
- Δημιουργήστε στατιστικούς πίνακες με τις προτιμήσεις της ομάδας από το πρόγραμμα π.χ. Τι σας άρεσε περισσότερο; Συζήτηση, αφήγηση κούκλας, παιχνίδια αναπαράστασης, πηλοπλαστική. Θα μας είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να μας στείλετε τους πίνακες αυτούς.
- Συγκεντρώστε πληροφορίες για τα ίχνη χρώματος που ενδεχομένως έχουν διασωθεί σε αρχαία αγάλματα. Σχεδιάστε ένα αρχαίο άγαλμα και ζωγραφίστε το με τα χρώματα που φαντάζεστε ότι είχε. Μπορείτε να φτιάξετε με πηλό ένα ειδώλιο και να το ζωγραφίσετε, όταν στεγνώσει, με πλαστικά χρώματα που έχετε αναμείξει με ατλακόλ και λίγο νερό.
- Δημιουργήστε μια έκθεση με τα ειδώλια που έφτιαξαν τα παιδιά. Τα παιδιά μπορούν να σκεφτούν με ποιον τρόπο θα ταξινομήσουν-ομαδοποιήσουν τα ειδώλια και να συντάξουν λεζάντες για να τα συνοδεύουν.

- Δημιουργήστε όλοι μαζί μια ιστορία με ήρωες τα ειδώλια που κατασκεύασαν τα παιδιά και δραματοποιήστε τη.
- Οργανώστε ένα πανηγύρι με πάγκους που πωλούνται ειδώλια. Όπως συμβαίνει και στα σημερινά πανηγύρια, έτσι και στα αρχαίες θρησκευτικές γιορτές, γύρω από τους ναούς, τεχνίτες και μικροπωλητές πωλούσαν ειδώλια για να τα αφιερώσουν οι πιστοί στους θεούς που λάτρευαν. Ζητήστε από τα παιδιά να κοστολογήσουν τα ειδώλια που έφτιαξαν. Αφού δώσουν τιμές μπορούν να χωριστούν σε αγοραστές και πωλητές και να παίξουν παιχνίδια αγοραπωλησίας αξιοποιώντας μαθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες. Μπορούν επίσης να σκεφτούν τι άλλα πράγματα κάνουν οι άνθρωποι στα πανηγύρια και να εμπλουτίσουν το παιχνίδι ρόλων με μουσική, χορό και άλλου είδους δρώμενα.
- Χωρίστε ένα χαρτί στα δύο. Στο ένα μέρος τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν τον εαυτό τους με σημερινά ρούχα και στο άλλο τον εαυτό τους ντυμένο σαν αρχαίο Έλληνα.
- Στο προαύλιο του σχολείου δημιουργήστε ένα χώρο (σκάμμα) όπου θα μπορείτε να παίξετε την προσομοίωση μιας ανασκαφής. Εξοπλιστείτε με εργαλεία: σπάτουλα, πινέλο για τα χώματα κ.ά. Για ευρήματα μπορείτε να χρησιμοποιήσετε σπασμένα αγγεία ή κομμάτια από αγάλματα που τα ίδια τα παιδιά έχουν φτιάξει την ώρα των καλλιτεχνικών ή ακόμα και πλαστικοποιημένες φωτογραφίες πραγματικών ανασκαφικών ευρημάτων. Εναλλακτικά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα μεγάλο χαρτοκιβώτιο με χώμα.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Άλκηστις, 1995, Μουσεία και Σχολεία, Δεινόσαυροι και Αγγεία, Αθήνα, εκδ. Ελληνικά Γράμματα.
Βαλαβάνης Πάνος, 1999, *Ο λόφος με τα κρυμμένα μυστικά*, Αθήνα, εκδ. Ακρίτας.
Καλεσοπούλου, Δ., 2008, Χρώματα στα αρχαία γλυπτά, *Γέφυρες,* τχ. 39, Μάρτιος-Απρίλιος και διόρθωση στο τχ. 42.
Νάκου Ειρήνη, *Ταξίδι στα αρχαία χρόνια*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2003.
Blanck, H., 2004, *Εισαγωγή στην ιδιωτική ζωή των Αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων,* Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
Dieulafait, F. *Το βιβλίο της αρχαιολογίας. Οδηγός των εξερευνητών του χρόνου,* Αθήνα 2002, εκδ. Ερευνητές.
Kolobova, K., Ozereckaja, E. L., 1999, *Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαδήμας.
Uhlenbrock, J., 1990, *The Coroplast's Art. Greek Terracottas of the Hellenistic World,* USA: College Art Gallery and Aristede D. Caratzas.

Στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση βρίσκεται αναρτημένος ο κατάλογος του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, με συγγραφέα τον Διευθυντή του Μουσείου κ.Νικόλαο Καλτσά: http://www.latsis-foundation.org/gr/elibrary/1/31/book.html

Οι τόμοι της *Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους* (Εκδοτική Αθηνών) που αναφέρονται στα αρχαία χρόνια, έχουν επίσης πλούσια εικονογράφηση και πληθώρα πληροφοριών.

Σύνδεση με το αναλυτικό πρόγραμμα
Γλώσσα: Ενότητα 13 (Μες το μουσείο)
Μελέτη Περιβάλλοντος: Κεφάλαιο 15 (Πολιτισμός), Κεφάλαιο 6.7 (Με θέμα τα ζώα), Κεφάλαιο 18 (Το παιχνίδι)
Μαθηματικά: Κεφάλαιο 11 (Στο κυλικείο), 12 (Στην αγορά), 24 (Το εργαστήρι κεραμικής), 40 (Στο πανηγύρι)

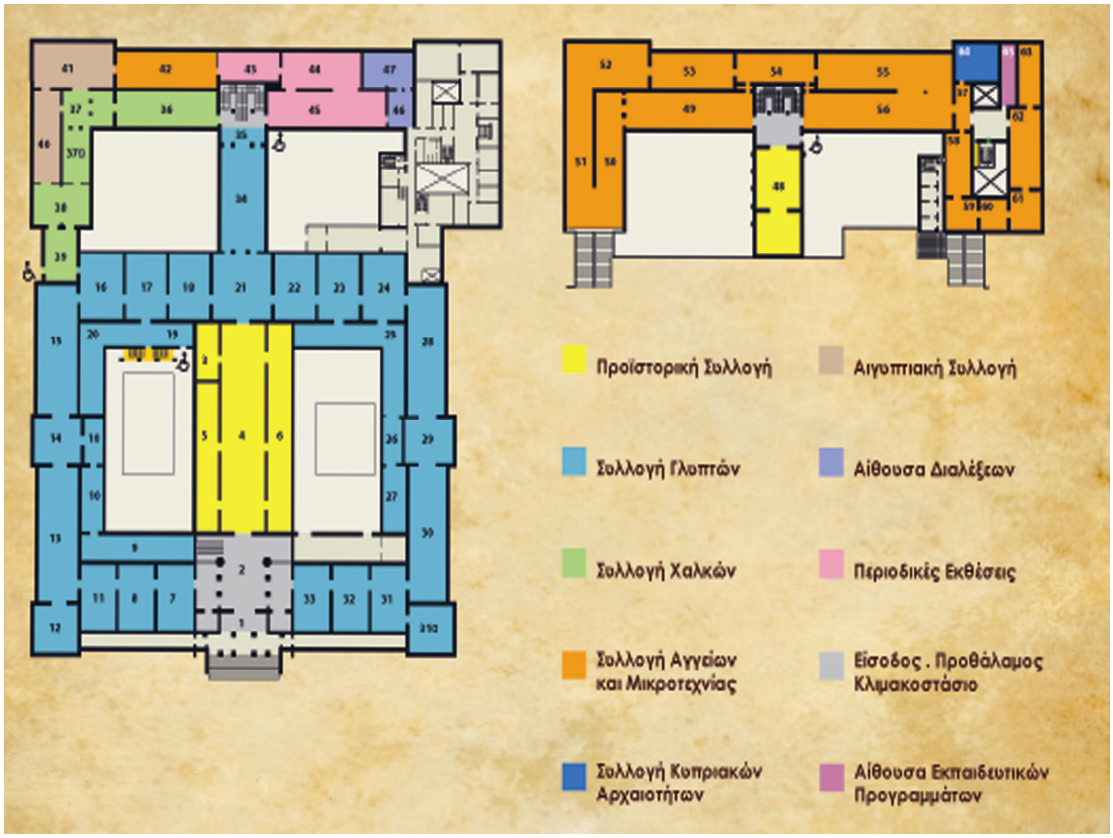
Προϊστορική Συλλογή
Αιγυπτιακή Συλλογή
Συλλογή Γλυπτών
Αίθουσα Διαλέξεων
Συλλογή Χαλκών
Περιοδικές Εκθέσεις
Συλλογή Αγγείων και Μικροτεχνίας
Είσοδος . Προθάλαμος Κλιμακοστάσιο
Συλλογή Κυπριακών Αρχαιοτήτων
Αίθουσα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων